

Karilased

Täiskasvanud karilased on väikesed (1,2 - 1,5 mm) liblikasarnased putukad. Nende keha on kaetud peene pulbritaolise kirmega. Karilasel on kaks paari tiibu. Tiibade soonestus on väga napp. Tundlad on pikad ja niitjad.

Karilase munad on ovaalsed, 0,2 mm suurused. Emane muneb munad lehtede alumisele küljele, nii et munad on ühe otsaga lehe külge kinnitatud. Munad on sageli munetud ringi- või poolringikujuliselt, kui emane sööb ja muneb samal ajal, liigutades vaid munetit teise asendisse, pistmis-imemissuised püsivad aga taimes paigal. Kui mune on vähe, on neid palja silmaga raske näha. Tihedad munarühmad näivad lehtede alaküljel kahvatute või pruunikashallide tolmuosakeste sarnastena. Tubakakarilase eristamine kasvuhoonekarilasest nõuab mikroskoopi ja üksikasjalikku teavet selle kohta, mille poolest liigid teineteisest erinevad.

Kahjustus

Karilased imevad taimedest rakumahla. Kuid imemiseks ei kahjusta karilased taime pinda, vaid imevad toitu läbi rakuvaheruumi taime sisemistest rakkudest. Ainult karilaste suur arvukus nõrgendab ja häirib taimede kasvu. Suurimat kahju põhjustab mesikaste, mida eritavad nii täiskasvanud kui ka vastsed. Suhkrut sisaldav eritis määrab taime ja sellel hakkab kasvama nõgiseen, mis katab taime ning taimede fotosünteesivõime väheneb. Lisaks alandab mesikaste lillede müügiväärtust, samuti on vaja puu- ja köögivilju rohkem sorteerida. Karilased, eriti tubakakarilased, levitavad ka taimeviiruseid.

Bioloogia

Kasvuhoonekarilane läbib kuus arengujärku: muna, neli vastsejärku ja täiskasvanu. Munadest kooruvad 6 – 8 päeva pärast esimese arengujärgu vastsed, kes roomavad pärast koorumist paar tundi ning jäävad seejärel paigale. Järgnevates vastsejärgudes nad enam ei liigu, vaid jäävad esimeses vastsejärgus valitud kohale, kinnitatuna lehele.

Emane karilane võib elada 3 - 6 nädalat (20-24°C). Kasvuhoonekarilase areng munast täiskasvanuks kestab kokku 3 - 4 nädalat (20-25°C). Jahedamates oludes kestab areng umbes 10 nädalat (15°C). Peremeestaimed mõjutavad kasvuhoonekarilase populatsioonide arengut ja seega ka bioloogilise tõrje edukust. Bioloogiline tõrje õnnestub näiteks tomatitaimedel väga hästi, kuid on kurgitaimedel oluliselt raskem. See on osaliselt tingitud sellest, et emane karilane muneb tomatitaimedel 50-100 muna, kuid kurgil 150-300 muna.

Kasvuhoonekarilane ei levi tavaliselt koorumispaigast kaugemale kui paar meetrit. Nukust väljuv täiskasvanud karilane tõuseb taimel ülespoole ja muneb noorematele lehtedele (noored lehed jäävad piisavalt kauaks heasse seisundisse, et vastsed jõuaksid areneda). Taimedele moodustub järk-järgult selge vanusevahemik: alumistel lehtedel on nukud, keskmistel vastsed ja ülemistel munad.

Kasvuhoonekarilasel puudub arengujärk, mis võimaldaks tal talvel ellu jääda, kui looduses või kütteta kasvuhoones langeb temperatuur alla nulli.

